

Hild Károlyné

**A Grál - misztérium ezoterikus
jelentése**

Magyar Teozófiai Társulat

A Grál - misztérium ezoterikus jelentése

Irta: Hild Károlyné

Magyar Teozófiai Társulat

Minden jog fenntartva

ISBN: 96304 3060 6

Magyar Teozófiai Társulat, 1993

Felelős kiadó: Reicher László

Nyomdai munkák: ORIENT PRESS Kft

A szent Grál kereséséről szóló történeteket régi korok írói az Artus-monda irodalmából merítették.

A kereszties hadjáratok idején szellemi téren is harcra kerül a sor. Mint mindig, úgy most is támadó volt Nyugat magatartása, Kelet méltóságteljes nyugalmával szemben. E szellemi harc mélyen szántó hatása alól természetesen Európa sem vonhatta ki magát, ahol akkoriban nem csak a tudományok, de különböző bölcseletek és vallások is újjáéledtek. Fokról-fokra került előtérbe az a gondolat, hogy érzékfölötti dolgokról kézzelfogható ismereteket lehet szerezni. A tizenkettedik század végén és a tizenharmadik század elején német történészek gyűjtötték össze azokat a különböző mondatöredékeket, amelyekből a „Niebelung Ének” kibontakozott. Ebből fakadt később a nagy spanyol nemzeti eposz, a „Cid”. Hasonló eszméssel foglalkoztak francia szépírók is, ami meglátszik azon is, hogy valamennyi műben sok a közös vonás. Így nagy a hasonlóság az angol Artus király és a német hős, Siegfried között. Testvérpár gyermekei mindketten, egyikük sem ismeri igazi szüleit, mindketten tulajdonába jutnak a természetfölötti eredetű kardnak és mindegyikük megvívja a maga harcát a sárkánnyal. Siegfried hírét hallja Brünhildának, az isteni eredetű leánynak, aki bérctetön, sziklák között, tűzágyban alussza mély álmát. Artusnak pedig, (párhuzamkép) a szent Grálról van látomása. Eszménykép mindkettő, amely csak nagy veszélyek árán érhető el. Valószínűleg mindkét mondának megvan a maga mélyebb értelme és jelentősége: a mondák istenekről és félistenekről szólnak, akik magasabb világukból időnként leszállnak és embermódra élnek az emberek között, majd feladataikat teljesítve, ismét visszatérnek hazájukba, fogadalmat téve, hogy újból idejében megjelennek, ha az országot veszély fenyegeti.

Az orthodox egyház elvesztette a láthatatlan világokkal foglalkozó ősi ismereteket, amelyek valamikor a Gnózis bölcseinek birtokában voltak. Történt ez pedig azért, mert erkölcsi alapjáról letért, hatalomra tört és azon igyekezett, hogy minden tudást, ami a hatalma körén kívül esik, elnyomjon.

Ha a Gnózis tanításait néhány régi vallásos mondahagyománnyal összevetjük, egyszerű, sok mindent összefoglaló formákra bukkanunk, amelyek az akkori, ősalapotú (teuton) faj igényeinek megfeleltek. És bár az egyház visszavonta Misztériumait, azok a valóságban sohasem szüntek meg lenni: Sok vándor bárd és kóbor históriás ismerte őket. Ezeknek módjukban volt a komoly kutatókat azokra az elhagyott, rejtett helyekre vezetni, ahol a különféle üldözött rend tagjai éltek és hűen követték régi vallási szertartásaikat és tanításaikat.

A Grál keresői, név szerint: Gawann, Parsifal és Galahad, az általunk ismert Misztériumok megvilágításában, különleges jelentőséghez jutnak. Lancelot, Merlin, Tristan, valamint más, az Asztalkörhöz tartozó lovagok történeteinek jelképes volta, mind világosabban bontakozik ki. Az első író, aki a Grálról írt, talán Chrétien de Troyes lehetett, a tizenkettedik században. Bár korának leghíresebb tollforgatói közé tartozott, mégsem állította, hogy ezt a vallásos mondát ő eszelte volna ki, sőt inkább úgy nyilatkozik, hogy azt a történetet, amely „Le Conte du Gral” című művének kútforrása, egy könyvből merítette, amelyet Fülöp flandriai gróftól kapott. Ez utóbbi kívánságára írta ebből a csodás elbeszélésből a maga művét, amelyet a királyi udvarnál az akkori szépívesek számos alkalommal sikeresen ügyeskedve elő is adtak.

A szent Grál vallási mondája alapja lett egy későbbi keresztény elbeszélésnek is. Remete szájából való ez, akinek az Úr 717-ik esztendejében arimatiai Józseffel és a szent Grállal látomása volt. Megnyilatkozását ékes latin betűvetéssel jegyezte fel. Ebben a vallásos elbeszélésben a Grál szentséges tál, amelyen az utolsó vacsora húsvéti bárányát fogyasztották el. A tálat Pilátushoz vitték, aki arimatiai Józsefnek adta át. Ő pedig a keresztről való levételnél az Úr vérét fogta föl benne, miáltal kettős jelentőséghez jutott. Amikor azután arimatiai Józsefet bebörtönözték, a szent Grál valamilyen csodálatos úton-módon visszakerült hozzá. Negyvenkét hosszú esztendőn át a szent Grálból élt, amely megóvta éhségtől és fájdalomtól. Vespasianus alatt kiszabadult, majd a Grállal együtt elhagyta Jeruzsálemet. Franciaországba és utána Angliába vándorolt, ahol a szent Grál valamelyik sziget uralkodójának kincses kamrájába került.

A hagyomány a Grál három hősét ismerte; Gawannt, aki Wanchiers, Türlini Henrik és Eschenbachi Wolfram műveiben szerepel, — Galahadot, Walter Map angol vallásos mondáiban és Parsifalt. Az utóbbit sokáig a legkevésbé ismerték. Wagner Richard „Parsifal” című zenedrámájában

jelenik meg először Galahad helyén. A Grál-monda későbbi alakjaiban azután Parsifal jelleme mindinkább magasztossá válik, míg Galahad nemes lovagiassága egyre veszít fényéből. Végül kegyetlen, ravasz, erkölcstelen színben tüntetik fel Galahadot, mint aki torzképe minden igazi lovageszménynek. Kétségtelen, hogy Artus és Gawann történeti személyek. A régi idők számos mondája foglalkozott velük; a tizedik század végén William of Malinsbury jelenti, hogy megtalálta a walesi Ros tartományban Gawann sírját. A tizenkettedik század elején Artus és Gawann neve néhány olasz okmányban is előfordul. Gawann alakját a tizenkettedik században épült modenai székesegyház északi kapuján örökítették meg. Arról is szól a hagyomány, hogy Gawann, Galloway uralkodójának és Artus nőtestvérének fia volt. Sok dicső csata győzelmes hadvezére lehetett, aki végül hősi halált halt királyáért. A legrégebb hagyományok szerint Gawann, minden Artus-lovag legnagyobbika, bátorszívű tetteivel még nagy királyát is felülmulta.

Sokféle változata van a Grál-mondának, de még több magyarázata, és ezek mind a mondának titokzatos eredetével foglalkoznak. Vannak, akik utalást látnak benne a kereszténység előtti vallások szertartásaira, mások ismét azokat a benső tanításokat vélik benne felismerni, amelyekben néhány kiválasztottnak volt része. Ezek a kiválasztott tanítványok voltak azok, akiket a vallások külsősége nem elégített ki és ép ezért belső misztériumaik után kutattak.

Egy másik elmélet ismét valamilyen titkos evangéliumra utal, amelyet az orthodox egyház tilalmával nem törődő gnosztikus iskolák adtak évszázadokon át nagy titokban tovább. Eckhartshausen ezt a titkos belső egyházat a „Kiválasztottak Gyülekezeté”-nek nevezi, amelyet valamilyen felvilágosodott Istenközösség köt össze, bár tagjai a nagyvilágban széjjel szórtan élnek, és csak az Igazság Szelleme vezeti és tartja őket együtt.

Könnyen lehetséges, hogy a Grál-monda a gnosztikus tanok egyik ilyen régi alakjából ered. A tudósok legrégebbnek Wanchier de Denain elbeszélését tekintik. Az ő „Grál”-ja azonban még nem szent, hanem valamilyen külső segítség nélkül megjelenő, ételt szolgáltató készség, amely titokzatos módon jelenik meg és tűnik el, ezt megelőzően azonban a lakomázó vendégeket étellel-itallal látja el, és mindenkinek azt adja, amire leginkább szüksége van. Csak Chrétien tekinti a Grált világos, fényt kisugárzó szentségnek. Zománcozott aranyból valónak mondja, drágakövekkel gazdagon díszítettnek. Nem említi azonban, vajon serleg, csésze vagy ereklye-e. A Grál-irodalom teljes kibontakozásáig körülbelül ötven esztendő telt el, mialatt mind több és több keresztény színt kapott. A dús, táplálékot nyújtó Grálból, a „Szent Grál” lett, mert arimatiai József ebben, az utolsó vacsoránál is használt edényben a Megváltó vérért fogta fel. A már említett legrégebb ófrancia szöveg, — Wanchier de Denain fordítása, — a következőkben foglalható össze.

Guenevére, néhány szolgálattelvő lovag úr kíséretében, erdei keresztútnál várja csatából hazatérő királyi férjét. Az esthomályban hirtelen felfegyverzett lovas vágat el a sátrak előtt, nem fékezi lovát és nem üdvözli a királynét. Guenevére, e modortalanságon felbőszülve Kay lovatot küldi utána, hogy visszatérésre bírja. Az ismeretlen lovag azonban nem udvariaskodik és kiüti Kayt a nyeregből, aki az idegen durvasága fölött keserűen panaszkodva tér vissza a királynéhoz. Erre előbbi utasítását megismételve a királyné egy másik lovatot, Gawannt meneszti az idegen után. Gawann udvariasan és lovagias módon szólítja meg és visszatérésre kéri, amit személyes kegynek tekint. Erre az idegen lovag — neve sehol nem szerepel —, barátságatlanságát egy tárgynak halasztást nem tűrő kutatásával indokolja meg, és azzal, hogy a feladatot egyedül csak ő teljesítheti. Gawann felfedi kilétét és lovagi becsületét ajánlja fel zálogul, ha bántódás érne abból, hogy a királynéhoz visszatér. Így együtt ügetnek visszafelé, de még mielőtt elérték volna a tábornak, a lovag hirtelen elkiáltja magát és láthatatlan csapástól sújtva földre zuhan. Valamilyen láthatatlan kéz döfte le és sebezte halálra, mert útját megszakította és nem tartott ki küldetése mellett. Haldokolva arra kéri Gawannt, öltse magára fegyverzetét és kutasson helyette tovább, hiszen paripája ismeri célját és a helyes úton vezet. Gawann szégyenkezve és haragra gyúlva, hogy a lovatot nem tudta a szerencsétlenségtől megóvni, magáévá teszi az idegen kérelmét és küldetését és azonmód útra kél. Alighogy elindult, nagy szél kerekedik, megdördül az ég is, villám villámra lobban, a dördölések még a földet is megrengetik. Gawann az idegen lovag lovára bízva magát, vágat a viharos éjben. Éjfél tájban titokzatos kápolnához ér, ahová az ítéletidő elől bemenekül. Alig lépi át a küszöböt, fekete kéz nyúl ki a oltár mögül, majd kialszik minden fény, s egyben rémségesen félelmetes

panaszhangok szólalnak meg. Gawann paripája felhorkan és megrémülve viszi tovább. Reggelre azután eléri Artus király birodalmának határait. Kopár, elhagyott vidékre ér és mire újból beköszönt az éj, tenger mellé kerül. Itt árnyékos töltést pillant meg, amely a víz mentén elnyúlva állja a hullámok ostromát. A töltés végén halvány világosság csillan fel. Gawann örül az izgalom elmúltának és pihenésre vágyik, de lova nem nyugszik, végig vágat a gáton és egy fényesen kivilágított várkastély kapuja előtt hirtelen megáll. Gawannt nagy örömmel fogadják, annak a névtelen lovagnak vélvén őt, akinek jöttét olyannyira vágyták, várták. De, amikor fegyverzetét leveti, felismerik a jelenlevők, hogy a várva várt lovag nem ő. Erre valamennyien eltávoznak és egyedül hagyják. A terem közepén Gawann ravatalon fekvő lovagot pillant meg, vörös selyemtakaróval fedve, mellén keresztbe fektetett karddal, fejtől, lábtól égő gyertyákkal. Majd feltárul a terem ajtaja és ünnepi menet vonul be. Vezetőjük ezüst keresztet szorongat, miközben a kísérő papok sirató zsoltosmákat énekelnek. Az ünnepi menet elvonul. Utána hosszú asztalokat hordanak be, amelyeket nagy pompával terítenek ünnepi lakomára. A várkastély királya lép azután a terembe, Gawannt barátságosan köszönti és maga mellett helyet kínál meg. Majd megjelenik a rejtelmes Grál, amely gazdagon megrakva, a jelenlevőknek étellel, itallal szolgál. Gawann csodálkozik és megilletődik. Az ünnepély befejeztével mindenki eltűnik és Gawann ismét magára marad.

Hirtelen függőlegesen lebegő dárda tűnik elő, alatta ezüstkehely, ebbe a kehelybe a dárda csúcsából vérsugár ömlik, amely zománcozott és aranyozott csöveken keresztül ismét kifolyik a teremből. Miközben Gawann ennek a különös dolognak a szemlélésébe merül, a király visszajön. Gawannt a ravatalhoz vezet, mire ő meglátja, hogy a halotton keresztbe fektetett kard törött. A király megkéri őt, illessze össze a kard darabjait, ami azonban többszöri kísérlet után sem sikerül. A királyt bántja Gawann sikertelensége és tudatára adja, hogy célját most még nem érheti el. Utóbb másik terembe vezet, ahol sok lovag van együtt és megmagyarázza Gawann-nak, hogy csak az érheti el a nagy célt, akinek sikerül a kardot összeilleszteni. Gawann-nak tehát tovább kell vándorolnia és később, valamikor ismét ide visszatérnie. De mert vitézségéről és bátorságáról tanúbizonyságot tett, megengednek néhány kérdést. Erre Gawann a dárda jelentősége iránt érdeklődik és megtudja, hogy ez nem más, mint Longinus¹ még most is vérző dárdája. Ezután a törött kard után érdeklődik, mire a király elbeszéli, hogy a kard mikor, hogyan és milyen módon dülta fel országát. Gawann egy ideig odafigyel a király panaszaira, de azután a sok kalandtól kimerülve nem kérdez többet és elalszik.

Következő reggel a tengerparton ébred, lova egy sziklához van kötve, a kastélynak nyoma sincs. Feltűnő azonban, hogy a vidék többé már nem kopár, minden viruló zöld. Útján sok emberrel találkozik, akik közül néhányan áldják, másokátkozzák. A dárda utáni érdeklődésével Gawann feloldotta a varázs egyik részét, mert a kérdés pillanatában a folyók kiszáradt horpaszai ismét megteltek vízzel és a kiszikkadt föld virágba borult. De ha még a Grál után is kérdezősködött volna, akkor teljesen felszabadította volna az országot. Ez Wanchier de Denain mondája. A Grál rejtelméhez még hozzátartozik az is, hogy az, aki történetét másképp adja elő, mint ahogy hallotta, nagy bűnt és gonosztettet követ el.

Előttünk egy másik középkori, igen terjedelmes Grál-tárgyú költemény vázlatja. Ennek Türlini Henrik a szerzője, aki következőképpen ír a Grálról:

Gawann a Grál utáni kutatások folyamán egy paradicsomi szépségű, virágzó országba ér. Az országban bolyongva üvegpalotához érkezik, amelynek kapuját tüzes kard őrzi. A kapu előtt találkozik Lancelottal és Calogreant-tal, két lovaggal, akik vele egyidőben értek a Grál-palotához. Ebben a változatban a király öreg és beteges. Pompás teremben rózsafüzérekkel övezve ül. Mikor a lovagok belépnek, látszólag két fiatalember sakkjátékára figyel, de észreveszi őket, Gawannt maga mellé ülteti és vendégeit borral kínálja. Bajtársai nem is tartóztatják magukat, isznak, de rögtön álomba is merülnek. De Gawann, egy leány korábbi figyelmeztetésére emlékezve, visszautasítja az italt. Majd feltárul az ajtó megjelenik a Grál-menet és Gawann a Grált vivő szűzben megismeri a figyelmeztető leánykát, aki még arra is intette, hogy ha ismét megpillantja őt,

---

¹ Római közkatoná, aki dárdával felhasította a keresztfán függő Megváltó testét.

okvetlenül kérdezősködjék a Grál után, Gawann szót fogad és érdeklődik a Grál jelentősége iránt, mire a király örömkialtásba tör ki. Hajnalhasadtával azután a két másik lovaggal együtt eltűnik és csak a Grált hordozó leány és segítőtársnői maradnak vissza.

Ebben a letétben tehát tudja Gawann, hogy mit várnak tőle. A ravatalon fekvő lovag ebben a mondában öreg királlyá módosul. A Grál itt már szentség, nem pedig dús, élelmet szolgáló valami. Gawann nem iszik és ennek köszöni, hogy látja a Grált, míg társai elalszanak. A Grál nem külső segítség nélkül, jelenség-szerűen jelenik meg, hanem gyászoló szüzek körmenete hozza a csarnokba. A kard nem törött, inkább jutalmul szolgál.

Ezekben és más változatokban néhány olyan pontot találhatunk, amelyek mindegyik Grál-mondában megisméltődnek. Ezek közül megemlítünk néhányat, párhuzamba állítván őket az általunk ismert Misztériumokkal és ezoterikus értelmű szertartásokkal.

Ilyenek: *A kísérteties kaland* a kápolnában, a *Grál megjelenése*, a *kiterített lovag*, aki a későbbi változatban *beteg királlyá* módosul, a *tengerparti kastély*, a *törött kard*, a *kesergő szüzek*, az *ünnepi lakoma* és a *hős elmulasztott kérdezősködése*.

Úgy látszik, hogy néhány ezoterikus és a növényvilág szellemével rokon szertartás más oly rejtett tanokkal olvad össze, amelyeket annak idején csakis képletesen tanítottak. Így régi babilóniai táblákon van szó olyan tavaszi szertartásokról, amikor síró asszonyok keseregnek *Tammur* képe előtt, amelyet éppen temetni visznek. Egyiptomban *Osiris* miatt zokognak, Görögországban *Adonist* gyászolják. A Napistent, vagy másképp a „Növényvilág Szellemé”-t, akit télvíz idején „Halott”-nak, illetve tétlennek, a tavasz jöttével pedig feltámadottnak ábrázolnak, sok országban tisztelték és imádták. Az Adonis-imádat eredetét, — amelynek szertartása még a legtökéletesebb formában maradt reánk, — a föníciaiaknál kell keresnünk. Kalmárok és hajósnepek hozhatták a görög szigetekre, onnan jutott Egyiptomba, majd a Földközi-tengeren át Britanniába. Évszázadokon át gyakorolták nagy titokban ezeket a vallási szertartásokat, amelyeket a nyilvánosság elől féltve őriztek.

A monda népszerű alakja szerint Adonis, az isteni ifjú, beleszeret Aphroditébe — Vénusba. Adonist bős vadkan öli meg, az alvilágba kerül, ahol Persephone szerelmese lesz. Aphrodité szívhez szóló imáival rábírja Zeust, istenek és emberek atyját, hogy keltse ismét életre Adonist. De ez csak úgy lehetséges, ha Adonis megosztja idejét és hat hónapot a földön, hat hónapot pedig az alvilágban tölt. A földre való visszatértét, valamint az istennővel való egyesülését minden tavasszal vidám ünnepséggel üdvözölték, míg általános gyász és siránkozás hangzott szerteszéjjel, amikor elérkezett az alvilágba való visszatérés ideje. Ez a szertartásokkal egybekötött fordulópontról idővel keresztény ünneppé lett. Nagypéntek napján Mária sírva térdel Jézus sírja előtt — pontosan úgy, ahogyan háromezer évvel előbb Tammurt siratták a babyloniai asszonyok.

H. P. Blavatsky „Titkos Tanítása”-ban is olvashatjuk, hogy akadtak régi időkben papok, akik ismerték a természeti erők kihasználásának lehetőségét. A magasabb síkok életerejét le tudták hozni a fizikai világba. A gnosztikusok is tudnak ilyen életerőről, amely minden szférában azonos. Ez az erő, ha a föld felé irányul, a szaporodás titokzatos ereje, ha felfelé irányul, „Istent formál az emberből”. A természeti erők mibenlétét azelőtt Misztériumok formájában tanították; a tanulóknak azonban, mielőtt közelükbe férközhettek volna, különböző előkészületeken és tisztulásokon kellett átesniük. Maga a tanítás, a Beavatás, többé-kevésbé szigorú és titkos volt.

Annakidején Athénben úgyszólván minden polgár beavatott volt bizonyos fokig. A jelölteknek be kellett bizonyítaniuk, hogy méltók a felvételre. Az alsóbb fokozatokat meglehetősen könnyen érhatték el, de a magasabb Beavatások titkát csak oly tanítványok előtt fedték fel külön-külön, akik életmódjukkal a tisztaság legmagasabb eszményének is megfeleltek. A tanítványnak el kellett sajátítania az értelem fölött való föltétlen uralmat, testét le kellett győznie, akaraterejét irányítania. Igen szigorú tanulmányokat követeltek tőle és végcélnak tekintették az Egyetemes Egész elérését, illetve az Istennel való egyesülést, amit a hétköznapi életben talán a szolgálat és a felebaráti szeretet fejez ki legjobban. Hasonló feltételekhez köti a tanítványt a Teozófia is, ha betekintést kíván ezekbe a tanokba, hogy a dolgok rejtett oldalát kifürkészhesse. A Teozófia azt tanítja, hogy az ember minden cselekvésének gyökere a kívánság valamilyen formájában keresendő. Bármit tesz is az ember, az indítóok alsóbb vagy felsőbb fokú kívánságban gyökeredzik. Ugyanez

vonatkozik az állatvilágra is. Amíg az állat jóllakott, addig békében, csendben marad vagy alszik, csak akkor mozgolódik, ha valamilyen kívánság, éhség, szomj, vagy más ilyen szükséglet ösztönzi mozgásra. A növényt a világosság utáni vágy kényszeríti mozgásra. Kitérve leveleit és minden lehetséges irányban a fény felé igyekeznek. Azok az emberek, akik összpontosítással valamilyen növény tudatába tudják magukat helyezni, azt mondják, hogy a növény egyedüli kívánsága, hogy nőjön és virágozzék. Az ásványi kristály is kíván valamit, de ez a valami csak tompa gerjedelem, tudat nélküli üzetés „valami” után. Eszerint a fizikai világ a kívánságban nyilvánul meg, a kívánság az anyag megmozdítója. Ébredésének legelején az értelem is a kívánság rabja. Korábbi tapasztalatai tevékenységre indítják az embert, ahogy öröme és fájdalomra való emlékezései a dolgok megtartására vagy elhagyására tanítják. Ha azonban szellemileg is fejlődni kíván, meg kell tanulnia, hogy uralkodjék a kívánságain. Azért a belső iskolákban — mind a múltban, mind a jelenben — az akarat erő fejlesztése elengedhetetlen követelmény.

Az angol Bulwer okkult regényében a „Zanoni”-ban olvashatjuk a következőket: „A munka az értelem nagy megtisztítója. A titkok oly mértékben szaporodnak bensődben, amilyen mértékben megérett értelmű azok befogadására.” Bulwerről mondják, hogy egyike volt a Bölcsesség Mestereinek és elhíhetjük, hogy ebben a megtestesülésben megért néhány Beavatást, amelyek azután az Adeptussághoz vezették. Elhíhető, hogy nemcsak az olvasó szórakoztatására írt, hanem inkább, hogy azokhoz szóljon, akik a sok fátyol mögött rejtőző igazságokat meg is értették. A „Zanoni” előszavában olvashatjuk: „A könyv igazság azok előtt, akik tudnak olvasni, míg a többiek csak a képzelet művét láthatják benne”. Ezt szem előtt tartva, foglalkozzunk Clarence Glyndon történetével és vizsgáljuk meg, vajon megvilágítja-e Gawann jelentőségét. Idézzük emlékezetünkbe a lovag kalandos útját, kastélyba érkezését, néhány kérdését, elalvását, felébredését. Figyeljünk a palota hirtelen eltűnésére, a néptömeg áldásaira és átkaira. Úgy látjuk, Gawann elfárad a tudás utáni kutatásaiban, elveszti érdeklődését, visszatér az életbe, de magával hozza a benső élet ismeretének és önmaga fejlődésének áldásos háláját, valamint közvetlenül a cél előtt ért balsikerének az átkát is. Gawann története tehát olyan sikertelen kísérletnek tekinthető, amely a „Kis Misztériumok”-ba való beavatásra irányult. Ezt a balsikert hasonlítsuk össze egy másikkal, amelyről Bulwer számol be regényében. A történet vázlatja a következő:

Ifjú angol művész Glyndon, aki közvetlenül a francia forradalmat megelőző időkben Olaszországban bohém életet él. Igen tehetségesnek és lángeszűnek ecseteli. Lénye a vakmerőségig bátor, szellemileg azonban határozatlan, tétovázó és barátai is könnyen befolyásolják. A kitartó munkát nem kedveli, felületes, szórakozásra éhes. Gyors eredmények érdeklik csak, türelmet igénylő munkára azonban alkalmatlan. Ismer néhány, okkult hagyományt és megkéri a regény főhősét, Zanont, akinek káprázatos megjelenése elbűvöli, hogy vezesse be az Okkult Testvériség körébe. Célja végeredményben természetesen önző, hiszen csak azért vágyik hatalom és tudás után, hogy kiemelkedjék embertársai köréből. Az örök ifjúság titkát, a betegségek alóli felszabadulást óhajtja elérni. Zanoni, aki egy évezredek óta meglévő Testvériség utolsó két beavatottjának egyike, ismeri a természet titkos erőit és rejtelmes erők ura. Az ifjút volt tanítójához, a másik beavatotthoz, Mejnourhoz utasítja. Mejnour tanítványul is fogadja és megkezdi oktatását. Glyndonnak tartózkodnia kell minden érzékiségtől, kitartóan tanulnia és rendszeresen meditálnia, meg kell ismernie a természet igazi lényegét. Ezeknek a követelményeknek, néhány hónapig értelmes tanulóhoz illő módon eleget is tesz. Ekkor Mejnour azzal hagyja magára, hogy egy hónap leteltével ismét visszatér. Ha addigra alaposan előkészül, alávetetheti magát a Beavatás nehéz megpróbáltatásainak. Glyndon időben elkészül a kitűzött feladatokkal, bejárja a környék hegyes-völgyes vidékét, amely művészi érzékét megragadja. Egyik napon, egyszerű földművesekkel találkozik, akik valamilyen félig vallásos, félig falusi ünnepről éppen hazatérőben vannak. A vidám emberek vendégül hívják. Élvehajhászó természete nem tud ellent állni, megfedkeznek Mejnour parancsáról, hogy tartózkodjék minden érzéki szórakozástól, és a lakomázók közé vegyül. Hazatérve elhatározza, hogy megfejtje az örök ifjúság titkát, hogy ezáltal szüntelenül része legyen „a szerelem és vigasság élvezeteiben.” „Mert hiszen mi is lehetne más az ifjúság velejárója, mint a vigadás?” — kérde önmagától. Nem érez semmi hajlandóságot, hogy visszatérjen száraz tanulmányaihoz és önmegtartóztató életmódjához, amelyet tanította, — akihez különben is kezd bizalmatlan lenni, -- számára előírt. Úgy gondolja:

„Kétségtelen, hogy visszatértek újból csak utalni fog arra, hogy a nagy Titok nem elérhetetlen, de továbbra is titkolja a valóságos megismeréshez vezető utat." Töprengeni kezd : „Úgy látszik, Mejnour ifjúságot tulajdon aggsága rabjává szeretné tenni, hogy felajzott kíváncsiságom segítségével napszámosmunkára foghasson, a beteljesedés azonban mindig csak a távolból csábító ígélet marad." Mint már említettük, Glyndon erkölcsileg határozatlan és állhatatlan, de egyben a vakmerőségig bátor volt. Megszegi Mejnour szigorú utasítását és parancsát, és benyit a titkos szobába. A terem közepén lévő asztalon nagy, nyitott könyvet pillant meg. A szöveg titkos írását már megtanulta mesterétől, és azt hiszi, hogy nem lesz nehéz megértenie a következő mondat tartalmát:

„A belső életet mértéktelenül élvezni annyi, mint a külső életet látni. A múlt idő hatalmán kívül élni annyi, mint az egészben élni. Aki rátalál a bájitalra, egyúttal annak is nyomára jön, ami a térben van, mert a testet éltető szellem fogékonyra teszi az elmét. A világosság alapelemei vonzanak. A rózsakeresztesek lámpáiban a tűz az alapelem. Gyűjtsd meg a lámpát, és ha közben felnyitod a varázsitalt tartalmazó edényt, a fény magához vonzza azokat a lényeket, amelyeknek az a fény az életük. Órizkedj a félelemtől, a félelem a tudás legkonokabb ellensége.”

"Itt megváltozik a titkos írás és Glyndon nem tud többet kibetűzni. Azonban ennyi is elég. Talán bizony bátorságát akarta Mejnour megvizsgálni, amikor türelmét tette próbára? A kandallópárkányról kis fiolát vesz le és felnyitja, amitől a szobát „elragadó illat" tölti meg. „A levegő úgy fénylik, mintha gyémántporral volna telítve. Földöntúli gyönyör járja át egész testét, miközben alig hallható, de mindennél gyönyörűbb, szívhez szóló zene hallatszik".

Ebben a pillanatban megzavarják. El kell hagynia a szobát, mert egy levéllel keresik. A visszatérőben lévő Mejnour küldött üzenetet, amelyben megismétli figyelmeztetését: „Az érzékeket le kell igazni, el kell ölni. Még a szenvedély suttogásának sem szabad hallatszania. Ura kell, hogy légy húsodnak és vérednek, szerelemnek, hiúságnak, dicsvágnak és gyűlöletnek egyaránt." Glyndon azonban már belefáradt a munkába és önmegtartóztatásba. Elhatározza, hogy mestere nélkül szerzi meg a vágyva vágyott titkokat.

Éjfélkor, amikor minden pihen és csendes, ismét belép a tiltott terembe. Tovább lapoz a nagy könyvben, tartalmából azonban mit sem ért egészen addig, amíg a következő mondathoz nem ér: „... ha a tanítvány már sokat tanult és kellőképpen előkészült, nyissa ki az ablakot, gyűjtsa meg a lámpákat, halántékát pedig nedvesítse meg a varázsitalal. Vigyáznia kell azonban, nehogy túl gyorsan, túl mohón engedje magába a tüzes szellemet. Megízlelnie nem szabad, amíg többszöri belélegzéssel testét hozzá nem szoktatta. Halált jelentene ez, nem pedig életet". Ismét elváltozik az írás és Glyndon nem érti meg a folytatást. Rendbe hozza és meggyújtja a terem közepén elhelyezett kilenc lámpát. A lámpákból ezüstös fény árad, amely a termet megnyugtató, de mégis vakító fényvel tölti el. Majd fokozatosan, vékony szürke fátyol ereszkedik a terembe, amely jeges hidegséggel fekszi meg Glyndon szívét; lába megmerevedik, alig tud mozdulni, és csak nagy erőfeszítéssel vonszolja magát a fal melletti állványig, ahol egymás mellett állnak a fiolák, amelyek közül egyet felnyit és tartalmával megnedvesíti halántékát. Ismét tapasztalja az élet, a vidámság és öröm csodálatos érzését, amelyben már reggel is része volt. Ez legyőzi az előbb beállt merevséget. Ott áll és várja az eljövendőt. A fátyolfelhóvé sűrűsödik, amelyen át emberi jelenségek tűnnek fel és ünnepélyesen lejtnek el előtte. Halk dallam üti meg fülét, nyugalmat sugárzó örömeinek. Az alakok lassan lebegnek körülötte, végül kilejtnek az ablakon és a hold fényében foszlanak szét. Ezután megjelenik valami, ami elragadtatását leírhatatlan iszonyná változtatja. Utálatos, ocsmány képződmény, „a küszöb öre" kúszik feléje, mindig közelebb és közelebb. Leheletére Glyndon ájultan esik össze.

Másnap reggel tulajdon szobájában ébred. Megtudja, hogy Mejnour itthon volt és újra el is távozott. Levelet hagyott számára, amelyben tudomására hozza, hogy a kezdő tanítványoknak való legkönnyebb vizsgán sem állta meg helyét. Pedig Mejnour semmi mást nem kívánt tőle, minthogy tartsa kordában érzékeit és csak türelmét tette próbára. Glyndon a titkos tudást csak tisztátlan kíváncsiságai kielégítésére szánta, miáltal kegyetlen ellenséget szabadított magára, aminek csak erős akarat és erényes élet tud ellent állni. A folyadék belélegzése által olyan erőkhöz, képességekhez jutott, amelyek nem hagyják nyugodni és szégyenre meg bűnre, vagy pedig hőstetre és dicsőségre ösztökélik. Rajta áll a választás. Glyndon magára marad és neki magának kell mestere szavainak

mélyére hatolnia. Újra a világi élet felé fordul, de ha magasabb gondolatok foglalkoztatják, maga előtt látja annak a sötét, alakatlan valaminek, a küszöb őrének rettenetes szemét. Csak féktelen izgalma közepette tud megfeledkezni róla, és csak sok tapasztalat után, amelyek mind a kicsapongó életnek, nyereségváagnak, önző törekvéseknek eredményei, ismeri fel, hogy a magasabb felé való törekvés sohasem hallgatott el benne. Mikor azután érzéki csábításának már ellent tud állni, észreveszi, hogy a szörnyű rémkép veszít erejéből. Párizsban végül újra összehozza jó sorsa a részvételtjes Zanonival, aki felszabadítja érzéki értelmének átka alól. Megtanulja, miként legyen boldog abban a hitben, hogy van valami, ami magasabb, istenibb a földi életnél. Ez az az áldás, amely eltölti azokat, akik magas eszményeket követnek.

Az értelem erői egymagukban nem elegendők a magasabb szellemi tudás elérésére. Iskoláinkban, főként arra ügyelnek, hogy a gyermek értelmi erejét fejlesszék ki. Matematika, mértan, nyelvtan, mindezek a tárgyak szüntelen figyelmet és összpontosítást igényelnek. Bizonyos, hogy a szellemileg törekvő előtt ezek a dolgok fontosak, azonban mégis csak előtanulmány-számba mennek és a fejlődés során nem fontosabbak vágyaink legyőzésénél. Ugyanez vonatkozik a „Kis Misztériumok”-ra is. Akit közelükbe bocsájtottak, annak előbb *titoktartási fogadalma*t kellett tennie.

Sok olyan tanítást, amelyről ma nyíltan szól a Teozófia, régen szigorú titokként őriztek. Erre nagy szükség volt, mert egykor nem csak elméletekre tanították a tanítványt, de meg kellett tanulnia, miként fejtsse ki teljes öntudatát a magasabb világokban. Maga is meggyőződhetett a halál utáni életről és önmagán tapasztalhatta, hogy minden cselekvésnek, sőt minden gondolatának folytatása és következménye van. De megtanulta az elemi erőkön való uralkodást is, varázsszavak és jelek használatát, amelyek segítségével elemi lények segítségét is igénybe vehette, másszóval megismerte a túlvilág rejtelsein való uralkodás titkát.

A nehézségek egyike az, hogy akkor, amikor a szellem éledni kezd, vele együtt életre kelnek a legkülönbözőbb vágyak is. A szellemi életre törekvőt mindig próbára teszik, vajon vágytermészete mennyire és milyen mértékben áll uralma alatt. Buddhának a Bodhi-fa alatt éppúgy meg kellett küzdenie Marának és seregének csábításaival, mint Krisztusnak a Sátán kísértése ellen. Minden idők minden szentjével mindig újra és újra ugyanaz történik meg. Ma is megfigyelhetjük, miként szegődik társul az emberek általános vallási ébredéséhez egyidejűen az erkölcstelenség. Okkult szempontból ez könnyen érthető. A kiáradó szellemi erők az ember természetének minden oldalát mozgatják meg. Az alsóbbrendűt és a felsőbbrendűt is. De ha természetünk alsóbbrendű fele nem tisztult meg eléggé, nem áll uralmunk alatt, ha akarataink nem erős és gondolataink nem önzetlenek, könnyen vesz rajtunk erőt valamilyen ellenállhatatlan szenvedély. Ezért jelképezi az ősi Grál csupán az alsóbbrendű emberi természet felszabadítását. „A dús Grál megjelenik és eltűnik, miután a legjobb ételekkel, italokkal látta el az embereket.” Vagyis rejtett módon elégíti ki a kívánságokat és vágyakat.

Maga a „Grál” szó értékes anyagból készített edényt jelent, amelyet csak nagy ünnepek alkalmával használtak. Néhány mondában a Grál drágakő, amely a táplálás és életadás tulajdonságaival bír. Másutt ismét ételestál, szentség vagy ereklye, edény, amelyből Krisztus urunk evett tanítványaival együtt az utolsó vacsorán. Más alkalommal az az edény, amelyben arimatiai József Krisztus vérért őrizte.

Mindezekből kitűnik, hogy mindegyik elbeszélés mögött különleges jelkép van, és hogy mindegyikük az emberi fejlődés egy bizonyos fokára vonatkozik. Gawann történetében például az ételt adó Grál a fejlődés alacsony fokára utal. Az életerők az anyagiak felé irányulnak s az ember fizikai testét és szenvedélyeit éltetik, míg Eschenbachi Wolfram későbbi változata, — ebből alkotta Wagner Parsifalját, — már magasabbnak, szentségnek mutatja be, amely már életet ad, gyógyít és a szellemi embert istenné teszi.

A különböző összefüggések megértése után kíséreljük meg, hogy megértsük rejtett jelentésüket is. Emlékezzünk a veszélyes éjjeli lovaglásra, a kápolna béli félelmetes hangokra. Ezek utalások a bátorság és elhatározottság próbáira, amelyeket minden olyan embernek ki kell állnia, aki a szellemi dolgok és magasabb erők felé fordul. Emlékezzünk a tengerparti várkastélyra is. Templommal, vagy valamilyen titkos gyülekezettel hasonlíthatjuk össze, amelyekbe csak bizonyos feltételek teljesítése után engedik meg a belépést. A tenger, a víz mindig az ember érzelmi oldalát,

fel s alá hullámzó indulatait jelképezi. Gawann-nak tanításban és magyarázatokban van része, amikor megtanulja az ezoterikus tanításnak ama belső jelentőségét, amely a természet „halott” szellemére vonatkozik, és amelyet az ébredés ünnepei követnek. Innen a rejtelmes, ételt adó Grál megjelenése. A király — vagy a rejtelmek őre — Gawann-tól a kard összeillesztését kéri. A kard az akaratot jelképezi. Akinek akaratereje gyenge, nem érhet célhoz. A titokzatos kardot, az akaratot, amely a magasabb világok fölötti akaratot jelképezi, magáévá kell tennie az embernek, ha részesülni óhajt a Beavatásban. Vagyis a Grál megjelenésekor nem szabad alulmaradnia, hanem teljes öntudattal kell követnie az eseményt és emlékeznie reá, mert csakis így tud jelentősége, titokzatos célja felől igazi megértéssel érdeklődni. Csakis ekkor tarthat jogos igényt a válaszra, amelyet ebben az esetben nem is tagadhatnak meg tőle. A lélek legmagasabb ereje legyen úr az embernek értelmi és érzelmi testén. És mert Gawann nem tudja a törött kardot összeilleszteni, ez bizonyítéka annak, hogy még nem készült elő eléggé. Akarata még nem elég erős, hogy őt a Beavatást megelőző nehézségeken és kísértéseken keresztül segítse. Célja elérése tehát egy későbbi életre marad. De bátorságával megszerezte magának a kérdezés jogát és ezért érdeklődhetik a kard és a dárda után, vagyis az élet rejtelmei és az akarat okkult erői után. A Grál iránt azonban még nem mutathat érdeklődést. Bár minden biztonnyal kívánja a magasabb ismereteket, nem ér el hozzájuk, mert nem ura szenvedélyeinek. A döntő pillanatban bukik el. Míg a király vagy tanító oktatni próbálja, kimerülve elalszik. Később felébred, visszatér a nagyvilágba és magával viszi az élet benső jelentősége ismeretének áldását és átkát. Az áldás a benne felébredt erőkre, az átok a balsikerre való emlékezés. Gawann históriája tehát egy el nem ért Beavatás története.

A Grál keresői közül Parsifal az első, aki a követelményeknek megfelelt és célhoz ér. A Grál és Parsifal között is jelentős néhány összefüggés.

A Grál olyan, drágakő, amely Lucifer bukásakor annak koronájából esett ki és amelyet edénnyé átdolgozva Krisztus és tanítványai használtak az utolsó vacsora alkalmával. Mikor Jézust keresztre feszítették, arimateai József a Grálban fogta fel a Megváltó vérének. Első „Grálör”-ként őrizte meg azután a szentséges edényt, amely negyvenkétéves rabsága alatt csodálatos módon (étel, ital híján), életben tartotta. Mikor Titus feldúlta Jeruzsálemet, József, börtönéből kiszabadulva, elkészítette azt a szekrénykét, amelyben a Grált tartották. Sok országon át való bolyongás után, végül Ebron király tizenkét fia között talál egy érdemes Grál-örzőre, aki készséggel áldozza életét a szent Grálnak. Ez építette később Monsalvat várát, ahol a Grált őrizték és amely hely később a Grál-lovagok székhelyévé lett. Itt is, mint mindenütt, ahol a Grálra fordul a szó — a titokzatosság fátyla lengi körül, valamilyen varázs tartja távol a többi embertől. Senkisé nem bírja megközelíteni, aki az előfeltételeknek nem tesz eleget és bizonyos tetteket nem visz véghez. Lucifer bukása jelképesen bizonyos makrokozmikus okokra vonatkozik, amelyek mikrokozmosz okozatként az úgynevezett „Emberi Bűnbeesés”-ben tükröződnek vissza. Ezek a titkok azonban a természet tervéhez tartoznak és csak alacsonyfokú, fejletlen gondolkodás láthatja meg benne az „Eredendő Bűn”-t vagy „Az Emberiség Bukása”-t.

Lucifer bukása tehát a szétválasztó erő kiáramlása, amely az Egyetemes Egésznek a sokaságban való megnyilvánulásában van meg. Két egymással szembenálló vezéreszme tevékeny mind a makrozmoszban, mind a mikrokozmoszban. Egyik az egyetemes szeretet isteni alapgondolata, másik az önszeretet szétválasztó, önös irányelve. Az egyetemes szeretetnek ez a felismerése: a Lucifer koronájából való elveszett kő, a bölcsék köve, az emberekre nézve csak akkor bír értelemmel és felismeréssel, ha valamilyen „Istenfia” a megszületés terhét magára vállalva, — földreszáll. Akkor a Grál megtelik egyetemleges szeretetének erejével, világít és a hozzá közeledők az Úrvacsora közösségében egyesülnek. A testvéri szeretet érzése járja át akkor valamennyijüket; a Grál által teremődik meg a világűrbeli Egésszel való kapcsolatuk. Ennek az Egységnek közvetlen, ihlet sugallta megérzése, célja az Úrvacsorának. A tanítványokban felébred a mindent átölelő, mindent magában foglaló szeretet. Aki ezt a világűrbeli Egészet, csak egyszer is, — legyen az bár a leghalványabb sejtelem, — átérezte, az mindig az ősforrással való Egyesülés után eped. Az ilyen ember megérett a Grálra. Úttalan utakon, ösvényeken kutat utána és amíg meg nem találja, nincsen nyugodása.

Ilyen ember Parsifal. Kezdetben a Lucifer-elem, a szétválasztás eleme tevékenykedik benne. Megválnak édesanyjától, megöli a hattyút, Kundryra veti magát, amikor anyja halálhírét közli vele. Nemes vére azonban nem tagadja meg magát. Atyja, Gamuret a hős, anyja „Herzeleide”, egy Grál király leánya. A kettőt ellentétként, „Szellem és Anyag”-ként is jelképezhetjük. Nemes származása nógatja keresésre és hozza a Grál közelébe. Eleinte „idegenkedve, részvét nélkül” közelíti meg, épp ezért nem is részesülhet az Úrvacsorában. Csak idők múltával, amikor az egész világot magába foglaló „Szeretetet” felismeri, csak akkor fogadják be a nemes lovagok körébe. Parsifal idővel a Tökéletesség fokához ért. Gurnemanz az ősz mester, aki eleinte nem fogadhatta őt tanítványul, most már oktatásban részesíti. Leleplezi előtte nagypéntek napjának titkát. Nagypénteki napon tér vissza Parsifal a Grál várába, hiszen ez az a nap, amikor a Megváltó befejezte művét, amikor földi tevékenysége véget ért, és a Gonoszok fölötti döntő győzelmét aratta. Legyőzte az utolsó akadályt, beolvad a Mindenségbe. Áldóan tárja ki karjait a kereszt alakjában, — amely a Logos jelképe, — aki feláldozza magát az emberiségért és fizikailag újraszületett. Így nagypéntek napja őréa is a megváltás napja. Parsifal ismét a Grálhoz vezető utat járja és a legnagyobb szükség pillanatában ér a templomhoz. A király nyitott sebe a dárda érintésére bezárul. A fejlődés legmagasabb fokát érte el. Ebből a magasságból már nem titok előtte, hogy minden „jó” volt, ami eddig történt, mert az emberiség szenvedéséből fakad a részvét és ebből támadnak azok a megváltók, akik a kozmikus Egész megértéséhez vezetik ez embert.

És így joggal állíthatjuk, hogy a „Bölcsesség Ösvényé”-n tett minden lépés felfelé vezet a halandót. A gyengeség erővé válik, a tudatlanság tudássá, az önzésből részvét lesz és mindent átölelő szeretet. És ezen az ösvényen a törekvő sohasem marad magára, ha látszólag sötétség és félelmetesség is fenyegetik. A bátorság és elhatározottság nagy próbái előtt jól tudja, hogy már mások is járták ugyanezt az utat. Tudja, hogy biztosan célhoz ér. Mert a tövises ösvény végén ott találja azokat a Nagyokat, a Bölcseség és Részvét Mestereit, akik, ha fejlődésüket be is fejezték, fiatalabb földi testvéreik iránti mérhetetlen szeretetből tartják fenn velük az összeköttetést, hogy segítségükkel gyorsabban haladhassanak útjukon. Minden lépésnek, amelyet halandó tesz ezen az ösvényen, megvan a maga különleges ismertető jele. Fokozatosan tágul öntudata, birtokába jut a „Bölcsesség Kulcsá”-nak, amellyel felnyithatja a természet jól őrzött kapuit.

És ha azt kérdi, hogy mi az ember tulajdonképpeni célja, magától adódik a következő felelet: Hogy jobban szolgálhassa az emberiség haladásának gondolatát, hogy csatlakozhassék ama Fennköltekhöz, akik alsóbbrendű természetükről lemondtak, maguk számára semmit sem kívántak, semmit sem kerestek és egyedül az emberiség szolgálásának szentelik magukat. Ha célhoz ért, valóban szabaddá lett, mert felszabadult az önzés és tudatlanság bilincsei alól. A cél annak a szellemi világnak az elérése, amelyből azok az erők áradnak le, amelyek az emberiséget gyarapodásra ösztönzik. Ezeknek az erőknek vezetékévé lesz és az erők rajta áradnak keresztül.

Ezért van az egész emberiségnek öröme benne, ha új lélek lép az ösvényre, ha új lélek ér célhoz. Egynek tudja magát minden emberrel, egynek a természettel, egynek magával a Teremtővel.

Róla szól a „Csend hangja”:

Nézd a keleti égboltot elárasztó szelíd fényt,
A dicséret jegyében egyesült ég és föld.
És a négyszeresen megnyilvánult hatalmak,
A lobogó Tűznek, a folyó Víznek, az illatos Földnek,
És zúgó Szélnek szerelmes éneke hallik.
Figyelj! ... Az arany fénynek
Mérhetetlen örvényéből, amelyben a
Győzedelmes fürdik, az Egész Természet
Szavak nélküli hangja ezerszeresen hirdeti:
Örvendeztetek óh Miálbá emberei
Egy zarándok tért vissza „A Másik Part”-ről.
Uj Árhán született.

BÉKE MINDEN LÉNNYEL.

A Magyar Teozófiai Társulat a sok országban létező Nemzetközi Teozófiai Társulat része és működését a testvériség terjesztésének szenteli.

Támogatja a vallások, bölcseszettek, tudományok és művészetek tanulmányozását azért, hogy az ember jobban megértse önmagát és a helyét a világegyetemben.

A Teozófiai Társulat az egyéni kutatás és hit teljes szabadságáért van.

E könyvek az emberi igazságkereséséhez igyekeznek hozzájárulni.